

Samomorom botrujejo tudi stiske na delovnem mestu

Slovenija na šestem mestu na svetu po številu poskusov in izvedenih samomorov

Nataša Ozebek

Vsako leto se približno 600 Slovencev odloči prekiniti svoje življenje. Prvi podatki o samomori pri nas segajo v leto 1873. Takrat je prvi slovenski suicidolog **Lev Milčinski** zapisal, da na Kranjskem naredijo samomor trije ljudje na 100.000 prebivalcev. Danes je ta številka desetkrat višja, kar nas uvršča na šesto mesto v svetovnem merilu.

»Najbolj ogroženi so alkoholiki, tisti z duševnimi motnjami, starejši, neporočeni in brezposelni,« pojasnjuje doc. dr. **Andrej Marušič**, direktor Inštituta za varovanje zdravja RS. Dejavnikov tveganja za samomor je veliko, od individualnih (duševne motnje, osebne poteze), medosebnih (neurejene družinske razmere, ločitve, ovdovelost) do sociokulturnih (brezposelnost). Prav težavam z zaposlitvijo in delodajalci je bila posvečena tudi okrogla miza, ki jo je 10. septembra, ob svetovnem dnevu preprečevanja samomora, pripravil Inštitut za varovanje zdravja RS. »Slovenska kultura je kultura iskanja napak,« je na srečanju poudaril menedžer podjetja **Marg Boštjan Bregar**. Ljudje so tako v nenehnem strahu, kdaj bodo storili napako in bodo za to kaznovani. Klinični psiholog **Aleksander Zadel** meni, da je veliko samomorov prav posledica težav z delodajalcem, stiskami ob brezposelnosti in podobno. Prva

znamenja težav so, kot pravi, odhodi na bolniško. Zato ne čudi, da je samomor v Sloveniji pogostejši v severovzhodnih predelih s propadlimi industrijskimi in ruralnimi območji. Tam samomorilni količnik doseže tudi 50 samomorov na 100.000 prebivalcev.

Delno naj bi k zniževanju samomorilnosti v Sloveniji prispeval Nacionalni program za preprečevanje samomora. Osnutek zanj je leta 2003 na ministrstvo za zdravje vložila skupina strokovnjakov s področja psihiatrije, javnega zdravja in splošne oziroma družinske medicine. Celostno zastavljen program naj bi omogočal čim bolj lokalno delovanje za doseganje čim bolj globalnih rešitev, a kaj, ko program še ni stekel. Andrej Marušič upa, da bo komisija za pripravo tega programa ponovno zaživela še v tej ministrski sestavi.

Problema samomorilnosti so se uspešno lotili v nekaterih evropskih državah. Finci so z uspešnim programom v zadnjih dvajsetih letih bistveno znižali ta pojav. Zanimiv je podatek, da se je ob izidu knjige finskega pisatelja **Arta Passilinne**, ki govori o skupinskem samomoru, zanj odločilo 500 ljudi manj. Velik upad samomorilnosti ugotovljajo tudi na Madžarskem. Po študiji, ki so jo prvič izvedli na švedskem otoku **Gotland**, pa se zgledujejo tudi slovenski strokovnjaki. Gre za primer učinkovite prakse preprečevanja samomora, ki temelji na izobraževanju splošnih zdravnikov, da bi znali pravočasno prepoznati depresijo in pravilno ukrepati pri samomorilno ogroženih. Gotlandsko študijo v celjski in koroški regiji, dveh najbolj ogroženih območjih pri nas, izvaja dvanajst strokovnjakov.

Kljub izboljšanju prepoznavanja in zdravljenja depresije se število samomorov v letu 2003 na tem območju ni pomembno zmanjšalo v primerjavi z leti prej, ugotavljajo v IVZ. Ob tem opozarjajo na ugotovitve mnogih tujih študij, da je treba tovrstna izobraževanja ponavljati dlje časa. Študije tudi poročajo, da so učinki izobraževanj veliko močnejši, kadar je v izobraževanje vključenih več različnih skupin strokovnjakov, kot so medicinske sestre, duhovniki, policisti in socialni delavci.

Ureja: **Mojca Lorenčič**

Finski pisatelj Arto Paasilinna (na sliki levo) iz norosti, neprilagodljivosti, brezposelnosti, zadržljivosti družine, boleznih in smrti v svojih romanih izpeljuje ideje bivanja, za katere velja živeti. V letu, ko je izšla njegova knjiga Očarljiv skupinski samomor, se je na Finskem za samomor odločilo 500 ljudi manj. Humoren način govora o samomoru ima očitno ugodne učinke na njegovo zmanjševanje.